TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. liepos 3 d. *

Byloje C-215/06

dėl 2006 m. gegužės 11 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

**Europos Bendrijų Komisija,** atstovaujama D. Recchia ir D. Lawunmi, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

**Airiją,** atstovaujamą D. O'Hagan, padedamo *SC* J. Connolly, ir *BL* G. Simons, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

* Proceso kalba: anglų.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai L. Bay Larsen, J. Makarczyk (pranešėjas), P. Kūris ir J.-C. Bonichot,

generalinis advokatas J. Mazák,
posėdžio sekretorius B. Fülöp, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. vasario 14 d. posėdžiui,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

**Sprendimą**

1 Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad:

— nesiėmusi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad prieš visiškai ar iš dalies įvykdant projektus, patenkančius į 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB

dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, p. 40) redakcijos iki ar po jos dalinio pakeitimo 1997 m. kovo 3 d. Tarybos direktyva 97/11/EB (OL L 73, p. 5) taikymo sritį, jie būtų išnagrinėti siekiant nustatyti poveikio aplinkai vertinimo poreikį ir vėliau, jeigu jie gali reikšmingai veikti aplinką dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, būtų atliktas jų poveikio aplinkai vertinimas pagal Direktyvos 85/337 5–10 straipsnius, ir

— nesiėmusi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad prieš išduodant leidimus dėl vėjo jėgainių parko statybos ir dėl susijusių darbų Derrybrien, Golvėjaus grafystėje, bei prieš atliekant darbus būtų atliktas projekto poveikio aplinkai vertinimas pagal Direktyvos 85/337 5–10 straipsnius,

Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 2, 4 ir 5–10 straipsnius.

**Teisinis pagrindas**

*Bendrijos teisės aktai*

2 Savo ieškiniu Komisija siekia, kad būtų pripažintas Airijos įsipareigojimų pagal Direktyvos 93/36 pirminę redakciją ir pagal Direktyva 97/11 iš dalies pakeistą jos redakciją, neįvykdymas.

Direktyva 85/337

3 Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta:

„2. Šioje direktyvoje:

„projektas“ reiškia:

— statybos darbus bei kitų objektų ar veiklos planų įgyvendinimą,

— kitokius įsikišimus į natūralią aplinką ir gamtovaizdį, įskaitant mineralinių išteklių gavybą;

„užsakovas“ reiškia:

pareiškėją, prašantį leidimo vykdyti privatų projektą, arba valstybės instituciją, kuri projektą inicijuoja;

„leidimas“ reiškia:

kompetentingos institucijos sprendimą, kuris suteikia užsakovui teisę įgyvendinti projektą.

3. Kompetentinga institucija ar institucijos – tai institucija ar institucijos, kurias valstybės narės paskiria atsakingomis už šios direktyvos numatytų pareigų vykdymą.“ (Pataisytas vertimas)

4 Pagal Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1–3 dalių pirmąją pastraipą:

„1. Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, kad prieš išduodant leidimą, būtų atliktas projektų, galinčių daryti reikšmingą poveikį aplinkai, *inter alia*, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, poveikio aplinkai vertinimas.

Šie projektai yra nurodyti 4 straipsnyje.

2. Poveikio aplinkai vertinimas gali būti integruotas į valstybių narių egzistuojančias leidimų projektams išdavimo procedūras, arba, jei taip nėra, į kitas procedūras arba į procedūras, kurios bus nustatytos siekiant įgyvendinti šios direktyvos tikslus.

3. Valstybės narės išimtiniais atvejais gali netaikyti šioje direktyvoje nurodytų procedūrų tam tikram projektui arba jo daliai.“ (Pataisytas vertimas)

5 Direktyvos 85/337 3 straipsnyje nurodyta:

„Vertinant poveikį aplinkai, atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį ir remiantis 4–11 straipsniais, nustatomi, apibūdinami ir įvertinami tiesioginiai ir netiesioginiai projekto poveikiai šiems aplinkos komponentams:

— žmonėms, gyvūnijai ir augmenijai,

— dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui ir kraštovaizdžiui,

— sąveikai tarp pirmoje ir antroje įtraukose nurodytų veiksnių,

— materialinėms vertybėms ir kultūros paveldui.“ (Pataisytas vertimas)

6 Šios direktyvos 4 straipsnyje numatyta:

„1. Remiantis 2 straipsnio 3 dalimi, I priede išvardytų rūšių projektų vertinimas privalomas pagal 5–10 straipsnių nuostatas.

2. II priede išvardytų rūšių projektų vertinimas privalomas pagal 5–10 straipsnius, kai valstybės narės mano, kad to reikalauja projektų charakteristikos.

Šiam tikslui valstybės narės gali, *inter alia*, nurodyti konkrečių projektų rūšis, kurių vertinimas privalomas, arba nustatyti kriterijus ir (arba) ribas, būtinas norint nustatyti, kuriems iš II priede išvardytų rūšių projektų vertinimas privalomas remiantis 5–10 straipsniais.“

7 Pagal Direktyvos 85/337 5 straipsnį:

„1. Projektams, kurių, vadovaujantis 4 straipsniu, poveikio aplinkai vertinimas privalomas pagal 5–10 straipsniuose nustatytas sąlygas, valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad užsakovas atitinkama forma pateiktų informaciją, nurodytą III priede, kai:

a) valstybės narės mano, kad ši informacija yra reikalinga, atsižvelgiant į esamą leidimo išdavimo procedūros stadiją ir konkrečias to projekto charakteristikas arba projekto rūšį, taip pat aplinkos savybes, kurioms projektas gali daryti poveikį;

b) valstybės narės nusprendžia, jog galima pagrįstai reikalauti, kad užsakovas surinktų informaciją, atsižvelgdamas, *inter alia*, į naujausias žinias ir vertinimo metodus.

2. Informaciją, kurią pagal 1 dalį turi pateikti užsakovas, sudaro bent šie duomenys:

— projekto aprašymas nurodant informaciją apie projekto vietą, koncepciją ir dydį,

— priemonių, skirtų išvengti, sumažinti ir, jei įmanoma, atitaisyti reikšmingą neigiamą poveikį, aprašymas,

— duomenys, reikalingi identifikuoti ir vertinti galimus pagrindinius projekto poveikius,

— pirmoje–trečioje įtraukose nurodytos informacijos netechninio pobūdžio santrauka.

3. Jei valstybės narės mano, kad tai būtina, jos užtikrina, kad visos institucijos, disponuojančios atitinkama informacija, suteiktų užsakovui galimybę ja pasinaudoti.“ (Pataisytas vertimas)

8 Direktyvos 85/337 6 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės imasi reikalingų priemonių, užtikrinančių, kad institucijoms, kurios dėl savo specialių aplinkosaugos įgaliojimų gali būti suinteresuotos projektu, būtų suteikta galimybė pareikšti nuomonę dėl prašymo išduoti leidimą. Valstybės narės skiria institucijas, su kuriomis turi būti konsultuojamasi šiuo tikslu bendrai arba kiekvienu konkrečiu atveju, kai pateikiamas prašymas išduoti leidimą. Tokioms institucijoms pateikiama pagal 5 straipsnį surinkta informacija. Išsamias minėtų konsultacijų procedūras nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės užtikrina, kad:

— bet kuris prašymas išduoti leidimą ir bet kokia informacija, surinkta pagal 5 straipsnį, būtų prieinama visuomenei,

— suinteresuota visuomenės grupė turėtų galimybę pareikšti nuomonę prieš pradedant įgyvendinti projektą.“ (Pataisytas vertimas)

9 Direktyvos 85/337 7 straipsnyje nurodyta:

„Kai valstybė narė nustato, jog projektas gali padaryti reikšmingą poveikį kitos valstybės narės aplinkai, arba jei valstybė narė, kurios aplinka gali patirti tokį poveikį, to reikalauja, valstybė narė, kurios teritorijoje ketinama įgyvendinti projektą, pateikia informaciją, surinktą remiantis 5 straipsniu, kitai valstybei narei tuo pat metu, kai ją pateikia savo šalies piliečiams. Tokia informacija remiamasi visose būtinose konsultacijose, vykstančiose tarp valstybių narių abipusių ir lygiaverčių dvišalių santykių pagrindu.“ (Pataisytas vertimas)

10 Pagal Direktyvos 85/337 8 straipsnį:

„Į informaciją, surinktą pagal 5, 6 ir 7 straipsnius, turi būti atsižvelgiama vykdant leidimo išdavimo procedūrą.“ (Pataisytas vertimas)

11 Šios direktyvos 9 straipsnyje nustatyta:

„Priėmus sprendimą, kompetentinga institucija arba institucijos informuoja suinteresuotą visuomenės grupę apie:

— sprendimo turinį ir visas su juo susijusias sąlygas,

— priežastis ir svarstymus, kuriais buvo remtasi priimant sprendimą, kai tai numato valstybių narių teisės aktai.

Tokios informacijos pateikimo išsamią procedūrą nustato valstybės narės.

Jei kita valstybė narė buvo informuota, kaip tai numato 7 straipsnis, ji taip pat turi būti informuota ir apie priimtą sprendimą.“

12 Šios direktyvos 10 straipsnyje nurodyta:

„Šios direktyvos nuostatos neturi įtakos kompetentingų institucijų įsipareigojimui laikytis nacionalinių taisyklių, administracinių nuostatų bei priimta teisine praktika nustatytų apribojimų, susijusių su komercinėmis ar gamybinėmis paslaptimis bei su visuomenės interesų apsauga.

Taikant 7 straipsnio nuostatas, vienos valstybės narės informacija kitai valstybei narei suteikiama ir tokia informacija kitoje valstybėje narėje gaunama laikantis apribojimų, galiojančių valstybėje narėje, kurios teritorijoje projektą planuojama įgyvendinti.“

13 Direktyvos 85/337 II priede išvardyti šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje numatyti projektai, t. y. tie, kurių poveikį aplinkai reikia įvertinti tik tuomet, kai valstybės narės mano, kad to reikalauja projektų charakteristikos. Šio priedo 2 punkto a papunktyje taip pat numatyti durpių gavybos projektai, o to paties 2 punkto c papunktyje – mineralų gavybos, išskyrus mineralus, kurių sudėtyje yra metalų, ir energetines mineralines žaliavas, kaip antai marmuras, smėlis, žvyras, skalūnas, druska, fosfatai, potašas, projektai.

14 Minėto priedo 10 punkto d papunktyje numatyti, be kita ko, kelių tiesimo projektai.

Direktyva 97/11

15 Direktyvos 97/11 3 straipsnyje numatyta:

„1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip iki 1999 m. kovo 14 d., įgyvendina šią direktyvą. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

<…>

2. Jei prašymas išduoti leidimą pateikiamas kompetentingai institucijai iki 1 dalyje nustatytos datos, taikomos iki šių pakeitimų galiojusios Tarybos direktyvos 85/337/EEB redakcijos nuostatos.“ (Pataisytas vertimas)

Direktyva 85/337, iš dalies pakeista Direktyva 97/11 (toliau – iš dalies pakeista Direktyva 85/337)

16 Dėl aiškumo minimi tik tie Direktyvos 85/337 pakeitimai, kurie yra tiesiogiai susiję su tariamu įsipareigojimų neįvykdymu. Todėl nėra kalbama apie Direktyva 97/11

padarytus Direktyvos 85/337 5–10 straipsnių pakeitimus, nes pastarieji neturi įtakos Teisingumo Teismo atliekamam šio ieškinio vertinimui, dėl kurio į jį kreiptasi.

17 Pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 ir 2 dalis bei jo 3 dalies pirmąją pastraipą:

„1. Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, jog prieš išduodant leidimą projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, bus taikoma prašymo išduoti leidimą procedūra ir atliekamas jų poveikio aplinkai vertinimas. Tokie projektai apibrėžti 4 straipsnyje.

2. Poveikio aplinkai vertinimas gali būti integruotas į valstybių narių egzistuojančias leidimų projektams išdavimo procedūras arba, jei taip nėra, į kitas procedūras arba į procedūras, kurios bus nustatytos siekiant įgyvendinti šios direktyvos tikslus.

<…>

3. Nepažeisdamos 7 straipsnio, valstybės narės gali išimtiniais atvejais netaikyti šios direktyvos nuostatų konkretiems projektams ar jų dalims.“ (Pataisytas vertimas)

18 Šios direktyvos 3 straipsnyje nurodyta:

„Vertinant poveikį aplinkai pagal 4–11 straipsnių nuostatas ir kiekvienu konkrečiu atveju nustatomas, apibūdinamas ir įvertinamas tiesioginis ir netiesioginis projekto poveikis šiems veiksniams:

— žmonėms, gyvūnijai ir augmenijai,

— dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui ir kraštovaizdžiui,

— materialinėms vertybėms ir kultūros paveldui,

— pirmoje, antroje ir trečioje įtraukose išvardytų veiksnių sąveikai.“

19 Iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 4 straipsnyje nustatyta:

„1. Remiantis 2 straipsnio 3 dalimi, I priede išvardyti projektai, turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnių nuostatas.

2. Remdamosi 2 straipsnio 3 dalimi, valstybės narės:

a) išnagrinėjusios kiekvieną atvejį

arba

b) pagal valstybės narės nustatytas ribas ar kriterijus

nusprendžia, ar projektai, išvardyti II priede, turi būti vertinami pagal 5–11 straipsnių nuostatas.

Valstybės narės gali apsispręsti naudoti abi a ir b punktuose nurodytas procedūras.

3. Kai pagal 2 dalį nagrinėjamas kiekvienas atvejis arba naudojamasi valstybės narės nustatytomis ribomis ar kriterijais, privaloma atsižvelgti į atrankos kriterijus, išvardytus III priede.

4. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad visuomenė būtų informuojama apie kompetentingos institucijos sprendimą, priimtą pagal 2 dalį.“

20 Iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 II priedo 3 punkto i papunktyje paminėtos vėjo jėgainės.

21 Pagal to paties priedo 13 punktą bet kurių I ir II prieduose išvardytų ir jau įgyvendintų, įgyvendinamų ar leistų įgyvendinti projektų pakeitimas ar išplėtimas, galintis daryti reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai (į I priedą neįtrauktas pakeitimas ar išplėtimas), turi būti laikomas nauju projektu, patenkančiu į iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 4 straipsnio 2 dalies taikymo sritį.

22 Iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 III priede, susijusiame su tos pačios direktyvos 4 straipsnio 3 dalyje numatytais atrankos kriterijais, nurodyta, kad vertinant projektų charakteristikas ypatingas dėmesys turi būti kreipiamas į taršą ir trukdžius, avarijų tikimybę, atsižvelgiant, be kita ko, į naudojamas technologijas ir medžiagas. Tame pačiame priede nurodyta, kad geografinės srities, kuriai projektas gali daryti poveikį, jautrumas aplinkosaugos požiūriu turi būti svarstomas būtinai atsižvelgiant į natūralios aplinkos buferinį pajėgumą, atkreipiant ypatingą dėmesį į kai kurias zonas, pavyzdžiui, kalnus ir miškus.

*Nacionalinės teisės aktai*

23 Iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 reikalavimai į nacionalinę teisę buvo perkelti iš dalies pakeistu 2000 m. Įstatymu dėl teritorijos planavimo ir plėtros (*Planning and Development Act 2000*; toliau – PDA) ir 2001 m. reglamentais dėl teritorijos planavimo ir plėtros (*Planning and Development Regulations de 2001*).

24 PDA 32 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtinta bendra pareiga gauti leidimą kiekvienam teritorijos planavimo projektui, patenkančiam į iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 I ir II priedų taikymo sritį, reikalaujant, kad būtų pateiktas prašymas išduoti leidimą ir toks leidimas būtų gautas prieš pradedant darbus. Be to, to paties

įstatymo 32 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta, kad galima gauti leidimą, siekiant įteisinti tokį planavimą, kuriam leidimas išduotas nebuvo.

25 Už teritorijos planavimą atsakinga institucija, gavusi prašymą išduoti leidimą, turi nustatyti, ar turi būti atliktas pasiūlyto projekto poveikio aplinkai vertinimas.

26 PDA 151 straipsnyje nurodyta, kad kiekvienas asmuo, kuris įgyvendino ar įgyvendina projektą, kuriam nebuvo išduotas leidimas, atsako už pažeidimą.

27 Iš to paties įstatymo 152 ir 153 straipsnių matyti, kad gavusios skundą už teritorijų planavimą atsakingos institucijos turi nusiųsti įspėjamąjį laišką, o vėliau šios institucijos turi nuspręsti, ar reikia parengti oficialų pranešimą. Neatsižvelgus į oficialiame pranešime nustatytus reikalavimus, konstatuojamas pažeidimas.

28 Pagal PDA 160 straipsnį:

„1. Kai projektas, kuriam nebuvo išduotas leidimas, buvo įgyvendintas, yra įgyvendinamas arba tuoj bus įgyvendintas ar tęsiamas, *High Court* ar *Circuit Court* už teritorijų planavimą atsakingos institucijos ar bet kurio kito asmens, nepaisant to, ar jis turi suinteresuotumą aptariamos teritorijos atžvilgiu, prašymu priimdamas nutartį gali reikalauti, kad kiekvienas asmuo, atsižvelgiant į atskirus atvejus, įvykdytų, susilaikytų nuo vykdymo ar nustotų vykdyti tai, ką teismas mano esant reikalinga, ir savo nutartyje, siekdamas užtikrinti, prireikus nurodo:

a) kad projektas, kuriam nebuvo išduotas leidimas, nebūtų įgyvendintas ar tęsiamas;

b) jeigu įmanoma, atkurti žemės sklypo būklę, kokia ji buvo prieš pradedant bet kokį projektą, kuriam nebuvo išduotas leidimas;

c) kad bet kuris projektas būtų įgyvendinamas laikantis jam išduoto leidimo ar prie leidimo pridėtų sąlygų.

2. Savo nutartyje, priimtoje laikantis 1 dalies, teismas prireikus gali reikalauti atlikti bet kokius darbus, įskaitant bet kokios struktūros ar kito elemento būklės atkūrimą, rekonstrukciją, atšaukimą, nugriovimą ar pakeitimą“.

29 PDA 162 straipsnyje nurodyta, jog prašymas išduoti leidimą įteisinti nereiškia, kad pradėta priverstinio pobūdžio procedūra yra sustabdoma ar nutraukiama.

**Ikiteisminė procedūra**

30 Po 2001 m. balandžio 5 d. oficialaus pranešimo Komisija 2001 m. gruodžio 21 d. nusiuntė Airijai pagrįstą nuomonę.

31 2004 m. liepos 7 d. Komisija šiai valstybei nusiuntė papildomą oficialų pranešimą.

32 Gavus Airijos pastabas, išdėstytas 2004 m. gruodžio 6 d. laiške, 2005 m. sausio 5 d. šiai valstybei buvo nusiųsta papildoma pagrįsta nuomonė.

33 Kadangi Komisija nebuvo patenkinta Airijos 2005 m. kovo 8 d., birželio 17 d. ir gruodžio 1 d. laiškuose pateikta pozicija atsakant į minėtą pagrįstą nuomonę, ji, remdamasi EB 226 straipsnio antrąja pastraipa, pareiškė šį ieškinį.

**Dėl ieškinio**

*Dėl pirmojo kaltinimo*

34 Komisija kaltina Airiją nesiėmus visų priemonių, būtinų įgyvendinti tiek pirminės Direktyvos 85/337, tiek Direktyva 97/11 iš dalies pakeistos jos redakcijos 2, 4 ir 5–10 straipsnius. Šis kaltinimas bus nagrinėjamas pirmiausia atsižvelgiant į iš dalies pakeistą Direktyvą 85/337.

35 Pirmasis kaltinimas, kad iš dalies pakeista Direktyva 85/337 perkelta nevisiškai ir todėl įgyvendinama neteisingai, yra pagrįstas trimis pagrindais.

36 Pirmiausia Komisija tvirtina, jog Airija nesiėmė priemonių, būtinų užtikrinti, kad patikrinimai būtų vykdomi, siekiant pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalį nustatyti, ar numatyti projektai gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, o jei taip yra, įpareigoti prieš išduodant leidimą atlikti šioje nuostatoje numatytą poveikio aplinkai įvertinimo procedūrą.

37 Antra, Komisija mano, kad Airijos teisės aktai, pagal kuriuos leidžiama pateikti prašymą įteisinti visiškai ar iš dalies įvykdžius projektą, kuriam nebuvo išduotas leidimas, kelia grėsmę iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 prevenciniams tikslams.

38 Trečia, Komisija tvirtina, kad Airijos įgyvendinamos priverstinės priemonės neužtikrina veiksmingo šios direktyvos taikymo, o dėl to Airija neįvykdė bendros pareigos pagal EB 249 straipsnį.

39 Pagrįsdama šį paskutinį pagrindą, Komisija nurodo keletą pavyzdžių, kurie, jos manymu, parodo sankcijų sistemos įgyvendinimo trūkumus.

Dėl pirmųjų dviejų pagrindų

— Šalių argumentai

40 Komisija tvirtina, kad kai pagal nacionalinės teisės aktus iš dalies pakeistoje Direktyvoje 85/337 nustatytus įpareigojimus galima įvykdyti įgyvendinant projektą ar jį jau įgyvendinus, reiškia, jog nėra jokio aiškaus įpareigojimo atlikti projektų poveikio aplinkai studiją prieš juos įgyvendinant.

41 Pripažindami, kad projektų kontrolė atliekant poveikio aplinkai studiją gali būti įvykdyta juos įgyvendinus, nors pagrindinis iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 tikslas yra atsižvelgti į poveikį aplinkai esant kuo ankstesnei visų techninio planavimo ir

sprendimų priėmimo procesų stadijai, nagrinėjami nacionalinės teisės aktai numato įteisinimo galimybę, kuri kelia grėsmę šios direktyvos veiksmingumui.

42 Komisija priduria, kad su leidimu įteisinti susijusios nuostatos yra įtrauktos į įprastam leidimui planavimo srityje taikytinas bendrąsias nuostatas, nes niekur nenurodyta, jog prašymai išduoti leidimą įteisinti ir tokio leidimo išdavimas galimi tik išimtiniais atvejais.

43 Airija tvirtina, kad Komisija neteisingai supranta iš dalies pakeistą Direktyvą 85/337 perkeliančius Airijos teisės aktus. Ji nurodo, jog Airijos teisėje aiškiai reikalaujama, kad leidimas bet kokiam naujam projektui būtų gautas prieš pradedant darbus ir kad, kalbant apie projektus, dėl kurių reikia atlikti poveikio aplinkai studiją, ši turi būti atlikta prieš pradedant darbus. Galiausiai šių pareigų neįvykdymas yra baudžiamosios teisės pažeidimas, dėl kurio gali būti taikomos prievartinės priemonės.

44 Be to, Airija tvirtina, kad leidimas įteisinti, kuris numatytas PDA ir 2001 m. reglamentuose dėl teritorijos planavimo ir plėtros, yra bendrosios taisyklės, pagal kurią privaloma gauti leidimą prieš pradedant projektą, išimtis ir geriausiai atitinka iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 tikslus, ypač bendrąjį aplinkos apsaugos tikslą, nes projekto, kuriam nebuvo išduotas leidimas, atšaukimas gali nebūti tinkamiausia priemonė šios apsaugos atžvilgiu.

45 Šios valstybės narės manymu, iš dalies pakeistoje Direktyvoje 85/337, kurios reikalavimai yra vien procedūriniai, nekalbama apie išimtį, pagal kurią tam tikrais atvejais poveikio aplinkai vertinimas gali būti atliktas jau pradėjus darbus. Šiuo atžvilgiu ji pabrėžia, kad niekur šioje direktyvoje nėra aiškiai nurodyta, jog vertinimas gali būti atliktas tik prieš įgyvendinant projektą, ir remiasi iš dalies pakeistoje Direktyvoje 85/337 pateiktos sąvokos „leidimas“ apibrėžimu tvirtindama, kad žodžio

„įgyvendinti“ vartojimas yra reikšmingas, nes jis ne tik nurodo darbų pradžią, bet ir teritorijos planavimo projekto tęstinumą.

46 Be to, Airija tvirtina, kad leidimas įteisinti yra pagrįstas kompensacinis mechanizmas, kuriuo galima pasinaudoti išimtinėmis aplinkybėmis ir kuriuo siekiama atsižvelgti į tai, kad dėl įvairių priežasčių kai kurie projektai neišvengiamai pradedami vykdyti prieš išduodant leidimą iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 prasme.

47 Šiuo atžvilgiu Airija remiasi 2004 m. sausio 7 d. Sprendimu *Wells* (C-201/02, Rink. p. I-723), siekdama pagrįsti, kad korekcinį vertinimą galima atlikti esant vėlesnei stadijai, kaip bendrojo principo, pagal kurį vertinimas turi būti atliktas esant kuo ankstesnei sprendimų priėmimo proceso stadijai, išimtį.

48 Ši valstybė narė taip pat mano, kad būtų neproporcinga reikalauti atšaukti tam tikras struktūras aplinkybėmis, kai išnagrinėjus prašymą dėl leidimo įteisinti nusprendžiama, jog toks įteisinimas yra suderinamas su teisingu teritorijos planavimu ir tvariu vystymusi.

— Teisingumo Teismo vertinimas

49 Valstybės narės privalo iš dalies pakeistą Direktyvą 85/337 įgyvendinti taip, kad būtų visiškai įvykdyti jos reikalavimai, atsižvelgiant į pagrindinį tikslą, kuris, kaip matyti iš jos 2 straipsnio 1 dalies, yra užtikrinti, jog prieš išduodant leidimą vykdyti projektus, galinčius daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl pobūdžio, savo masto ar vietos, jiems būtų taikoma prašymo išduoti leidimą procedūra ir įvertinamas jų poveikis aplinkai (šiuo klausimu žr. 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Linster*,

C-287/98, Rink. p. I-6917, 52 punktą ir 2006 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-486/04, Rink. p. I-11025, 36 punktą).

50 Be to, pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 dalį leidimas yra kompetentingos valdžios institucijos ar institucijų sprendimas, suteikiantis teisę užsakovui įgyvendinti projektą.

51 Kadangi formuluotė dėl teisės suteikimo yra aiški, šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalis būtinai turi būti suprantama kaip reiškianti, kad, pareiškėjui nepateikus prašymo ir vėliau negavus reikalaujamo leidimo bei iš anksto neatlikus poveikio aplinkai studijos, kai to reikalauta, jis negali pradėti su aptariamu projektu susijusių darbų nepažeisdamas iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 reikalavimų.

52 Ši analizė taikytina visiems projektams, patenkantiems į iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 taikymo sritį, nesvarbu, ar jie nurodyti šios direktyvos I priede ir dėl to reguliariai turi būti vertinami pagal jos 2 straipsnio 1 dalį ir 4 straipsnio 1 dalį, ar šios direktyvos II priede ir pagal direktyvos 4 straipsnio 2 dalį jiems taikoma poveikio studija tik tuomet, kai atsižvelgiant į valstybės narės nustatytas ribas ar kriterijus ir (arba) remiantis kiekvieno atskiro atvejo tyrimu jie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai.

53 Tokia pažodinė šio 2 straipsnio 1 dalies analizė atitinka iš dalies pakeista Direktyva 85/337 siekiamą tikslą, be kita ko, pabrėžiamą Direktyvos 97/11 penktoje konstatuojamojoje dalyje, pagal kurią „projektai, kurių poveikio aplinkai vertinimas yra privalomas, turėtų būti vykdomi gavus leidimą planuojamai veiklai, (ir) vertinimas turėtų būti atliktas prieš gaunant tokį leidimą“.

54 Remiantis galiojančiais Airijos teisės aktais akivaizdu, kad poveikio aplinkai vertinimas ir planavimo leidimas iš principo atitinkamai turi būti atliktas ir gautas, kai jie būtini, prieš atliekant darbus. Šių įpareigojimų nesilaikymas pagal Airijos teisę yra taisyklių planavimo srityje pažeidimas.

55 Tačiau taip pat akivaizdu, kad šie teisės aktai numato leidimą įteisinti, prilygindami jo poveikį įprastų planavimo leidimų, išduodamų prieš vykdant darbus ir atliekant teritorijos planavimą, poveikiui. Leidimas įteisinti gali būti išduotas, net jeigu jame numatytas projektas, kurio atžvilgiu pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 2 ir 4 straipsnius reikalaujama atlikti poveikio aplinkai studiją, jau yra įgyvendintas.

56 Be to, tokio leidimo įteisinti išdavimas, dėl kurio Airija pripažįsta, kad jis plačiai naudojamas planavimo srityje neatsižvelgiant į išimtines aplinkybes, pagal Airijos teisę leidžia manyti, kad iš dalies pakeistoje Direktyvoje 85/337 nustatyti įpareigojimai buvo veiksmingai įvykdyti.

57 Tačiau nors Bendrijos teisė nedraudžia to, kad taikytinos nacionalinės nuostatos tam tikrais atvejais leistų įteisinti joms prieštaraujančias operacijas ar neteisėtus veiksmus, tokiai galimybei turi būti taikoma sąlyga, kad ji nesuteiks suinteresuotiesiems asmenims galimybės apeiti Bendrijos nuostatų ar jų netaikyti; be to, ši galimybė yra išimtinė.

58 Iš tiesų įteisinimo tvarka, kuri galioja Airijoje, gali paskatinti užsakovus netikrinti, ar numatyti projektai atitinka iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus, ir dėl to nesiimti veiksmų, būtinų nustatyti šių projektų poveikį aplinkai ir atlikti jų išankstinį vertinimą. Tačiau pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 pirmą konstatuojamąją dalį būtina, kad priimdama sprendimus kompetentinga valdžios institucija atsižvelgtų į poveikį aplinkai esant kuo ankstesnei visų techninio planavimo ir sprendimų priėmimo procesų stadijai, nes tikslas yra užkirsti kelią taršai ar trukdžiams nuo pat pradžių, o ne vėliau bandyti kovoti su jų padariniais.

59 Galiausiai Airija negali pagrįstai remtis minėtu sprendimu *Wells*. Iš tiesų to sprendimo 64 ir 65 punktuose nurodyta, kad pagal EB 10 straipsnyje įtvirtintą lojalaus bendradarbiavimo principą valstybės narės turi panaikinti neteisėtas Bendrijos teisės pažeidimo pasekmes. Taigi kompetentingos valdžios institucijos privalo imtis reikiamų priemonių, siekiant kompensuoti neatliktą poveikio aplinkai vertinimą,

pavyzdžiui, panaikinant ar sustabdant jau išduotą leidimą tam, kad būtų atliktas toks vertinimas, neviršijant valstybių narių turimos procedūrinės autonomijos.

60 Iš to negali būti daroma išvada, kad korekcinė poveikio aplinkai studija, atlikta, siekiant kompensuoti tai, jog nebuvo atliktas iš dalies pakeistoje Direktyvoje 85/337 numatytas ir reglamentuojamas vertinimas, kai projektas jau buvo įvykdytas, yra lygiavertė poveikio aplinkai studijai, atliekamai prieš išduodant leidimą, kaip reikalaujama ir reglamentuojama šioje direktyvoje.

61 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad leidimui įteisinti, kuris gali būti išduotas ir neatsižvelgiant į įrodytas išimtines aplinkybes, suteikdama tokią pat galią kaip planavimo leidimui, išduodamam prieš vykdant darbus ir atliekant teritorijos planavimą, nors pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 2 straipsnio 1 dalį bei 4 straipsnio 1 ir 2 dalis projektai, kurių atžvilgiu reikalaujama atlikti poveikio aplinkai vertinimą, turi būti identifikuoti ir paskui, prieš išduodant leidimą, taigi būtinai prieš juos įgyvendinant, dėl jų turi būti pateiktas prašymas išduoti leidimą ir atlikti tokį vertinimą, Airija pažeidė šios direktyvos reikalavimus.

62 Taigi du pirmieji pagrindai yra pagrįsti.

Dėl trečiojo pagrindo

— Šalių argumentai

63 Komisijos manymu, Airijos teisės aktuose ir iš jų išplaukiančioje praktikoje priverstinių priemonių srityje yra trūkumų, kurie kelia grėsmę teisingam iš dalies pakeistos

Direktyvos 85/337 perkėlimui ir įgyvendinimui, nes pagal šią direktyvą veiksminga kontrolės ir priverstinių priemonių sistema yra privaloma.

64 Pirma, Komisija tvirtina, kad Airijos teisės aktuose planavimo srityje numatytos priverstinės priemonės nekompensuoja to, kad nėra nuostatų, įpareigojančių laikytis reikalavimų, taikomų poveikio aplinkai vertinimo prieš įgyvendinant projektus srityje.

65 Antra, Komisija tvirtina, kad praktika priverstinių priemonių srityje kelia grėsmę teisingam iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 perkėlimui. Komisija taip pat nurodo konkrečias situacijas, kurios, jos manymu, parodo Airijos teisės aktų trūkumus vykdant šia direktyva įtvirtintų nuostatų laikymosi kontrolę.

66 Kalbant apie sankcijų skyrimo procedūrą, pažymėtina, jog Airija tvirtina, kad sankcijų pasirinkimas ir jų pobūdis yra valstybių narių diskrecija, nes Bendrijos lygiu nėra suderinta su teritorijų planavimu ir aplinka susijusi kontrolė.

67 Bet kuriuo atveju Airija pabrėžia, kad Airijos teisės aktuose numatyta sankcijų sistema yra visapusiška ir veiksminga. Šiuo atžvilgiu ši valstybė narė nurodo, kad aplinkos teisėje taikytinos nuostatos yra privalomos.

68 Be to, šiais teisės aktais už teritorijų planavimą atsakingos valdžios institucijos įpareigojamos nusiųsti įspėjamąjį laišką, kai sužino, kad įgyvendinamas projektas, kuriam neišduotas leidimas, nebent jos mano, kad šis projektas nėra labai svarbus.

69 Išsiuntus įspėjamąjį laišką, už planavimą atsakingos valdžios institucijos turi pareikšti nuomonę dėl galimybės pateikti oficialų pranešimą.

70 Įspėjamuoju laišku siekiama, kad už projektus, kuriems nebuvo išduoti leidimai, atsakingi asmenys galėtų imtis kompensacinių veiksmų prieš parengiant oficialų pranešimą ir kitas sankcijos skyrimo procedūros stadijas.

71 Jei parengiamas oficialus pranešimas, jame nustatomi įpareigojimai, o nustatytų reikalavimų nesilaikymas yra pažeidimas.

72 Airija priduria, kad sankcijų sistemoje turi būti atsižvelgiama į įvairias teises, kurias turi užsakovai, žemės sklypų savininkai, visuomenė ir tiesiogiai su šiuo projektu susiję asmenys ir kurias reikia įvertinti siekiant gauti teisingą rezultatą.

73 Galiausiai Airija ginčija, kad Komisijos pateikti pavyzdžiai įrodo tariamą įsipareigojimų neįvykdymą, nes Komisija apsiriboja bendrais teiginiais.

— Teisingumo Teismo vertinimas

74 Akivaizdu, kad Airijoje iš dalies pakeista Direktyva 85/337 reikalaujamos poveikio aplinkai studijos neatlikimas gali būti kompensuojamas gautu leidimu įteisinti, suteikiančiu teisę išsaugoti projektą, kurį vykdyti nebuvo gautas tinkamas leidimas, jeigu prašymas dėl tokio leidimo pateikiamas prieš vykdant sankcijos skyrimo procedūrą.

75 Dėl tokios galimybės, kaip pripažįsta ir Airija, kompetentingos valdžios institucijos gali nesiimti veiksmų sustabdyti ar nutraukti projektą, patenkantį į iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 taikymo sritį, kuris yra vykdomas ar jau įvykdytas nepaisant reikalavimų, susijusių su leidimu ir poveikio aplinkai studija, atliekama prieš išduodant šį leidimą, ir nepradėti vykdyti PDA numatytos priverstinės procedūros, nes Airija šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad šioje srityje ji turi diskreciją.

76 Taip įrodoma, kad Airijos nustatyta priverstinė sistema yra nepakankama tiek, kiek leidimo įteisinti egzistavimas panaikina jos veiksmingumą, nes tai, kad ji nepakankama, yra tiesioginė įsipareigojimo neįvykdymo, kaip nustatyta nagrinėjant pirmuosius du pagrindus, pasekmė.

77 Tokios išvados nepaneigia tas faktas, kad, Airijos manymu, sankcijų sistemoje turi būti atsižvelgiama į įvairias teises, kurias turi užsakovai, žemės sklypų savininkai, visuomenė ir tiesiogiai su nagrinėjamu projektu susiję asmenys. Iš tiesų būtinybė įvertinti šiuo interesus pati savaime negali pateisinti neveiksmingos kontrolės ir priverstinių priemonių sistemos.

78 Todėl nereikia analizuoti įvairių Komisijos pavyzdžių, pateiktų siekiant parodyti priverstinių priemonių įgyvendinimo trūkumus, nes šie trūkumai yra tiesioginė netinkamų Airijos teisės aktų pasekmė.

79 Taigi trečiasis pagrindas taip pat yra pagrįstas, todėl su pirmuoju kaltinimu galima sutikti visų jo pagrindų atžvilgiu.

80 Galiausiai reikia nurodyti, kad pirmasis kaltinimas yra pagrįstas tiek atsižvelgiant į iš dalies pakeistą Direktyvą 85/337, tiek į Direktyvą 85/337. Iš tiesų tiek pagal pirminę

šios direktyvos redakciją, tiek pagal iš dalies pakeistą jos redakciją, projektų, galinčių turėti reikšmingą poveikį aplinkai, atžvilgiu turi būti atliktas poveikio aplinkai vertinimas prieš išduodant leidimą, kurio apibrėžimas, be kita ko, liko nepasikeitęs. Be to, Airijos teisės aktuose nustatytos leidimo įteisinti charakteristikos liko tos pačios.

81 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad nesiėmusi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad prieš visiškai ar iš dalies įvykdant projektus, patenkančius į Direktyvos 85/337 redakcijos iki ir po jos dalinio pakeitimo Direktyva 97/11 taikymo sritį, jie būtų išnagrinėti, siekiant nustatyti poveikio aplinkai vertinimo poreikį, ir vėliau, jeigu jie gali turėti reikšmingą poveikį aplinkai dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, būtų atliktas poveikio aplinkai vertinimas pagal Direktyvos 85/337 5–10 straipsnius, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 2, 4 ir 5–10 straipsnius.

*Dėl antrojo kaltinimo*

82 Šis kaltinimas susijęs su vėjo jėgainių parko statybos Derrybrien (Golvėjaus grafystė), kuriai, reikia priminti, buvo gauti įvairūs leidimai, sąlygomis.

83 Kaip matyti iš bylos medžiagos, prašymai dėl leidimo, susiję su pirmaisiais dviem projekto etapais, kurių kiekviename numatytos 23 vėjo turbinos, buvo pateikti 1997 m. gruodžio 4 ir 18 dienomis. Nauji prašymai pateikti 1998 m. sausio 23 d., nes ankstesni pripažinti nepagrįstais. Leidimas išduotas 1998 m. kovo 12 dieną. 2000 m. spalio 5 d. prašymas išduoti leidimą buvo pateiktas dėl trečiojo darbų etapo, susijusio su 25 turbinomis ir kelių tiesimu, kuris patenkintas 2001 m. lapkričio 15 dieną. 2002 m. birželio 20 d. užsakovas paprašė leidimo pakeisti pirmuosius du projekto etapus, kuris jam buvo išduotas 2002 m. liepos 30 dieną. 2003 m. spalio mėnesį,

pasibaigus pirmiesiems dviem darbų etapams išduoto leidimo galiojimo laikui, užsakovas paprašė atnaujinti šį leidimą ir šis prašymas buvo patenkintas 2003 m. lapkričio mėnesį.

Šalių argumentai

84 Šiuo kaltinimu Komisija tvirtina, kad Airija nesiėmė visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad prieš išduodant leidimus dėl vėjo jėgainių parko ir susijusios veiklos bei prieš atliekant atitinkamus darbus būtų įvertintas projekto poveikis aplinkai pagal Direktyvos 85/337 ir iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 5–10 straipsnius.

85 Šiuo atžvilgiu Komisija tvirtina, kad nors pagal Airijos teisę poveikio aplinkai studijos buvo atliktos įvairių aptariamo projekto dalių atžvilgiu, šiose studijose buvo trūkumų.

86 Konkrečiai tariant, 1998 m. atliktoje poveikio aplinkai studijoje tinkamai nebuvo įvertinta su įvairių šio projekto dalių įgyvendinimu susijusi grėsmė aplinkai. Šio projekto trečiojo etapo atžvilgiu atliktoje poveikio studijoje yra tokių pačių trūkumų.

87 Be to, Komisija nurodo, kad vėjo jėgainių parkas yra didžiausias vėjo energijos eksploatavimo sausumoje projektas, koks dar Airijoje niekuomet nebuvo pasiūlytas, ir vienas didžiausių projektų Europoje.

88 Komisija taip pat tvirtina, kad dėl vėjo jėgainių parko statybos reikėjo iškirsti dideles 263 hektarų miškų zonas; leidimas kirsti buvo išduotas 2003 m. gegužės 20 dieną. Šios operacijos atžvilgiu nebuvo atliktas joks poveikio aplinkai įvertinimas, pažeidžiant net pačius Airijos teisės aktų reikalavimus.

89 Komisija priduria, kad 2003 m. spalio 16 d. susidarius žemių nuošliaužoms ir dėl to įvykus ekologinei katastrofai durpės, pajudėjusios iš vėjo jėgainių parko statybos vietos, užteršė Owendalulleegh upę ir sukėlė apytikriai 50 000 žuvų mirtį, padarydamos ilgalaikę žalą rūšių reprodukcijos vietoms, tačiau Airija neatliko jokio naujo šios statybos poveikio aplinkai vertinimo prieš užsakovui iš naujo pradedant darbus 2004 metais.

90 Airija nurodo, kad kai buvo prašoma išduoti leidimus 1997 m., vėliau 1998 m. pirmiesiems dviem vėjo jėgainių parko statybos etapams, nei direktyvos I priede, nei jos II priede ši projektų kategorija nebuvo numatyta tarp patenkančių į jos taikymo sritį. Todėl prieš prašant išduoti leidimą nebuvo atliktas poveikio aplinkai vertinimas, kaip numatyta šioje direktyvoje. Ji priduria, kad prie 1998 m. pateiktų prašymų pagal Airijos teisę buvo pridedama poveikio aplinkai deklaracija.

91 Be to, jos nuomone, nėra pagrįsta manyti, kad su vėjo jėgainių parko statybos projektu susijusi veikla, kaip antai kelio tiesimas, durpių gavyba, karjerų eksploatacija ar elektros energijos perdavimas buvo tokios svarbos, kad reikėjo atlikti poveikio aplinkai vertinimą Direktyvos 85/337 prasme.

92 Airija teigia, kad prašymas pratęsti leidimo galiojimą nėra „leidimas“ iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 prasme.

93 Galiausiai Airija tvirtina, kad žemių nuošliaužos susidarė dėl naudotų statybos metodų ir kad tai nebuvo sunkumai, kuriuos buvo galima nustatyti iš anksto atlikus poveikio aplinkai studiją, net laikantis Bendrijos reikalavimų. Taip pat ši valstybė narė nurodo, kad, siekiant užtikrinti visiškai saugią vėjo jėgainių parko darbų pabaigą, statybų metodai pakeisti po to, kai darbai buvo sustabdyti ir atliktas tyrimas.

Teisingumo Teismo vertinimas

94 Visų pirma, kalbant apie sąlygas, kuriomis 1998 m. kovo 12 d. buvo išduoti leidimai pirmiesiems dviem vėjo jėgainių parko projekto statybų etapams pateikus 1998 m. sausio 23 d. prašymus, reikia išnagrinėti, ar taikytina Direktyva 85/337.

95 Šiuo atžvilgiu iš Direktyvos 97/11 3 straipsnio išplaukia, kad jei prašymas išduoti leidimą kompetentingai valdžios institucijai buvo pateiktas iki 1999 m. kovo 14 d., ir toliau taikomos Direktyvos 85/337 nuostatos.

96 Beje, nors akivaizdu, kad vėjo jėgainės nenumatytos Direktyvos 85/337 I ir II prieduose, Airija neginčijo, kad pirmaisiais dviem vėjo jėgainių parko statybos etapais reikėjo atlikti daug darbų, įskaitant durpių ir mineralų gavybos darbus, išskyrus mineralus, kurių sudėtyje yra metalų, ir energetines mineralines žaliavas, bei kelių tiesimo darbus, kurie numatyti minėto II priedo atitinkamai 2 punkto a ir c papunkčiuose bei jo 10 punkto d papunktyje.

97 Todėl Direktyva 85/337 taikoma pirmiesiems dviem vėjo jėgainių parko statybos etapams, kiek jie konkrečiai susiję su šios direktyvos II priede numatytais darbų projektais.

98 Iš to išplaukia, kad Airija privalėjo atlikti planuojamų darbų poveikio studiją, jeigu jie galėjo daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos (šiuo klausimu žr. 1996 m. spalio 24 d. Sprendimo *Kraaijeveld ir kt.*, C-72/95, Rink. p. I-5403, 50 punktą bei 2008 m. vasario 28 d. Sprendimo *Paul Abraham ir kt.*, C-2/07, Rink. p. I-1197, 37 punktą).

99 Tačiau Airija tvirtina, jog kompetentingos valdžios institucijos nusprendė, kad Direktyvos 85/337 II priedas neturėjo būti taikomas, nes darbai, susiję su durpių gavyba ir kelių tiesimu, sudarė nedidelę dalį, palyginti su pačiu vėjo jėgainių parko statybos projektu.

100 Todėl kompetentingos valdžios institucijos nusprendė, kad nereikėjo aiškintis, ar numatomi projektai galėjo daryti reikšmingą poveikį aplinkai, ir dėl to prieš išduodant leidimus atlikti poveikio aplinkai vertinimą, laikantis Direktyva 85/337 nustatytų reikalavimų.

101 Pažymėtina, jog tai, kad į šios direktyvos II priedo taikymo sritį patenkantys pirmiau nurodyti projektai buvo šalutinės svarbos, palyginti su visu vėjo jėgainių parko statybos projektu, nereiškia, kad dėl to fakto šie projektai negalėjo daryti reikšmingo poveikio aplinkai.

102 Šiuo atžvilgiu reikia nurodyti, kad numatyti durpių ir mineralų gavybos darbai bei kelių tiesimo darbai savo mastu nebuvo nereikšmingi, palyginti su visu vėjo jėgainių parko projekto plotu, kuris apėmė 200 hektarų durpyno ir buvo pats didžiausias tokio tipo projektas Airijoje; be to, jie buvo būtini įrengiant turbinas bei vykdant visus statybos darbus. Taip pat reikia nurodyti, kad šie darbai buvo vykdomi *Cashlaundrumlahan* kalno šlaituose, kurie plačiai apaugę miškais ir kuriuose durpių sluoksnio gylis gali siekti 5,5 metrų.

103 Iš šių teiginių, kurių Airija neginčijo, išplaukia, kad planuojamų durpių ir mineralų gavybos darbų, kelių tiesimo darbų vieta ir mastas bei upės šalia tos vietos buvimas yra konkrečios charakteristikos, parodančios, kad šie projektai, neatskiriamai susiję su 46 vėjo jėgainių turbinų įrengimu, turėjo būti laikomi galinčiais daryti reikšmingą poveikį aplinkai ir todėl turėjo būti atliktas jų poveikio aplinkai vertinimas.

104 Atliekant poveikio aplinkai studiją pagal Direktyvos 85/337 reikalavimus iš tiesų siekiama tinkamai nustatyti, aprašyti ir įvertinti tiesioginį ir netiesioginį projekto poveikį faunai ir florai, dirvožemiui ir vandeniui ir šių įvairių veiksnių tarpusavio sąveikai. Šioje byloje reikia nurodyti, kad užsakovo pateiktose poveikio aplinkai deklaracijose buvo tam tikrų trūkumų, jose, be kita ko, nenagrinėtas dirvožemio stabilumo klausimas, kuris yra esminis numatant kasimo darbus.

105 Todėl nesiėmusi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad prieš išduodant leidimus, susijusius su pirmaisiais dviem vėjo jėgainių parko statybos etapais, būtų atliktas poveikio aplinkai vertinimas pagal Direktyvos 85/337 5–10 straipsnius, ir apsiribojusi prie prašymų išduoti leidimą pateiktomis poveikio aplinkai deklaracijomis, neatitinkančiomis šių reikalavimų, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal šią direktyvą.

106 Antra, kalbant apie 2000 m. spalio 5 d. pateiktą prašymą išduoti leidimą, susijusį su trečiuoju vėjo jėgainių parko statybos etapu, ir apie 2002 m. birželio 20 d. pateiktą prašymą išduoti leidimą pakeisti pirmuosius du statybų etapus, kuriems jau buvo išduotas leidimas, reikia pažymėti, kad šis kaltinimas turi būti nagrinėjamas būtent atsižvelgiant į iš dalies pakeistą Direktyvą 85/337, nes prašymai išduoti su jais susijusius leidimus buvo pateikti po 1999 m. kovo 14 dienos.

107 Viena vertus, akivaizdu, kad kompetentingos institucijos leido pakeisti iš pradžių numatytą vėjo jėgainių rūšį, nereikalaudamos atlikti poveikio aplinkai įvertinimo

pagal iš dalies pakeistą Direktyvą 85/337, ir, kita vertus, išduodant leidimą trečiajam statybų etapui, taip pat nebuvo atliktas toks vertinimas. Be to, prieš vykdant medžių kirtimo operaciją, kuriai leidimas išduotas 2003 m. kovo mėnesį, toks pats vertinimas nebuvo atliktas pažeidžiant Airijos teisės reikalavimus.

108 Pažymėtina, kad iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 II priedo 3 punkto i papunktyje numatytos vėjo jėgainės, o šio priedo 13 punkte – bet kurių tame pačiame priede išvardytų ir jau įgyvendintų, įgyvendinamų ar leidžiamų įgyvendinti projektų pakeitimas ar išplėtimas, galintis daryti reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai.

109 Be to, tarp iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 III priede numatytų atitinkamų atrankos kriterijų, taikytinų šios direktyvos II priede išvardytiems projektams, kuriuos numato šios direktyvos 4 straipsnio 3 dalis, yra avarijų tikimybė, be kita ko, atsižvelgiant į naudojamas technologijas. Paisant tų pačių kriterijų reikia nurodyti geografinės srities jautrumą aplinkosaugos požiūriu, kuris turi būti įvertintas atsižvelgiant į „natūralios aplinkos buferinį pajėgumą“, ypatingą dėmesį skiriant miškų ir kalnų teritorijoms.

110 25 naujų turbinų įrengimas, naujų kelių tiesimas ir vėjo jėgainių rūšies, kuriai iš pradžių buvo duotas leidimas, pakeitimas siekiant padidinti elektros gamybą, kaip projektai numatyti iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 II priede, kurie, atsižvelgiant į šio sprendimo 102 punkte nurodytas charakteristikas ir į pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytus kriterijus, galėjo daryti reikšmingą poveikį aplinkai, todėl prieš išduodant leidimą jų atžvilgiu turėjo būti taikoma prašymo išduoti leidimą procedūra ir jų poveikio aplinkai vertinimas pagal iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 5–10 straipsniuose numatytas sąlygas.

111 Todėl nesiėmusi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad toks vertinimas būtų atliktas prieš išduodant leidimus dėl pakeitimų ir leidimą dėl trečiojo vėjo jėgainių parko statybų etapo, ir apsiribojusi prie prašymų išduoti leidimus pateiktomis poveikio aplinkai deklaracijomis, neatitinkančiomis šių reikalavimų, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal iš dalies pakeistą Direktyvą 85/337.

112 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, jog nesiėmusi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad prieš išduodant leidimus dėl vėjo jėgainių parko statybos ir susijusių darbų Derrybrien, Golvėjaus grafystėje, bei prieš atliekant darbus būtų atliktas projekto poveikio aplinkai vertinimas pagal Direktyvos 85/337 redakcijos iki ar po jos dalinio pakeitimo Direktyva 97/11 5–10 straipsnius, Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 2, 4 ir 5–10 straipsnius.

**Dėl bylinėjimosi išlaidų**

113 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Airija pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

**1. Nesiėmusi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad:**

**— prieš visiškai ar iš dalies įvykdant projektus, patenkančius į 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo redakcijos iki ar po jos dalinio pakeitimo 1997 m. kovo 3 d. Tarybos direktyva 97/11/EB taikymo sritį, jie būtų išnagrinėti, siekiant nustatyti poveikio aplinkai vertinimo poreikį, ir vėliau, jeigu jie gali turėti reikšmingą poveikį aplinkai dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, būtų atliktas jų poveikio aplinkai vertinimas pagal Direktyvos 85/337 5–10 straipsnius, ir**

**— prieš išduodant leidimus dėl vėjo jėgainių parko statybos ir susijusių darbų Derrybrien, Golvėjaus grafystėje, bei prieš atliekant darbus būtų atliktas projekto poveikio aplinkai vertinimas pagal Direktyvos 85/337 redakcijos iki ar po jos dalinio pakeitimo Direktyva 97/11 5–10 straipsnius,**

**Airija neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 2, 4 ir 5–10 straipsnius.**

**2. Priteisti iš Airijos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.